

ชื่อวิทยานิพนธ์	กระบวนการจัดการเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนกระบวนการนโยบายสาธารณะด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน กรณีศึกษา เครือข่ายลุ่มน้ำคลองอุตะเถา
ผู้เขียน	นายพฤทธิพงศ์ พิศาลวัชรินทร์
สาขาวิชา	การจัดการสิ่งแวดล้อม
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของกลุ่มเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น การสร้างกระบวนการนโยบายสาธารณะในด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน และวิเคราะห์หาแนวทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยใช้กรณีศึกษาของเครือข่ายลุ่มน้ำคลองอุตะเถา มีกลุ่มเป้าหมายสำคัญคือ เครือข่าย กลุ่ม/องค์กร บุคคลในพื้นที่ และกลุ่มบุคคลที่ดำเนินกิจกรรมในลุ่มน้ำคลองอุตะเถา จำนวน 112 กลุ่ม โดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การศึกษาเชิงปริมาณ ได้มีการวิเคราะห์กิจกรรมและศักยภาพของเครือข่าย โดยหาค่าสถิติร้อยละ และค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาในเชิงคุณภาพได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structured interview) ตลอดจนการสังเกตการณ์ (observation) และการจัดเวทีประชุมกลุ่มย่อย (focus group) ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงลึก โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และการจัดประชุมกลุ่มย่อยจากทั้ง 3 โชน คือกลุ่มต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำของพื้นที่ศึกษา มาจัดระเบียบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลและตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล โดยวิธีตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation)

ผลการวิจัยพบว่า ใน 112 กลุ่มมีการรวมตัวกันเป็น 8 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายรักษาลุ่มน้ำคลองอุตะเถา เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายสถาบันการศึกษา เครือข่ายเยาวชนรักษาลุ่มน้ำคลองอุตะเถา เครือข่ายองค์กรภาครัฐ เครือข่ายองค์กรอิสระ เครือข่ายสื่อ/ประชาสัมพันธ์ และเครือข่ายประชาสังคม โดยมีเครือข่ายรักษาลุ่มน้ำคลองอุตะเถาเป็นเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง เป็นเครือข่ายหลักของเครือข่ายทั้งหมด กิจกรรมที่กลุ่ม/เครือข่าย เน้นในการดำเนินการในลุ่มน้ำคลองอุตะเถาจะเป็นด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน คิดเป็นร้อยละ 45 ของกิจกรรมทั้งหมด ผลจากการที่กลุ่ม/องค์กรมีเป้าหมายเดียวกัน ทำให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินศักยภาพของกลุ่ม/เครือข่ายพบว่ามีความสูงสุดในด้านองค์กร/บุคคล โดยมีค่าเฉลี่ยระดับดี (3.63) ในขณะที่ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีค่าต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ (1.98) โดย

พบว่า ปัจจัยที่เอื้อในการรวมกลุ่มคือ มีเป้าหมายร่วมในการที่จะอนุรักษ์ พื้นที่ชุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก คือ เวลาในการทำกิจกรรมไม่ตรงกัน ผลการศึกษาและกระบวนการสร้างและการก่อตัวนโยบายสาธารณะ พบว่ามีการใช้กิจกรรมเป็นช่องทางเพื่อประสานความร่วมมือ โดยมีประชาชนในพื้นที่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้ฝ่ายอื่นๆ เคลื่อนไหว ทั้งในการเรียกร้องสิทธิและมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของพื้นที่ ผลจากการวิเคราะห์หาแนวทางในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชน ต้องอาศัยหน่วยงานจากทุกฝ่ายทั้งจากภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชนร่วมกันในการอนุรักษ์ พื้นที่ชุ่มน้ำ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ชุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา โดยใช้ความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาชนจะเป็นหัวใจสำคัญ ในการผลักดันและสร้างพลังให้ทุกๆฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยการใช้ปัญหาพื้นที่เป็นตัวตั้ง การปรับใช้วิธีการที่เหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น

Thesis Title	A Process for Local Network Management to Implement Community Environmental Management Public Policy : A Case Study of Khlong U - Tha Phao Basin Network
Author	Mr. Pruettipong Pisanwatcharin
Major Program	Environmental Management
Academic Year	2007

ABSTRACT

The purpose of the present study is to investigate (1) the status of local environment network groups in the area of U-Tha Pao canal basin, (2) the process of public policy making, (3) the community environment management approach. One hundred and twelve target groups were selected using a purposive sampling technique. The participants consisted of eight environment networks, groups, organizations, and individuals having experiences taking part in the environment activities in the basin. Data collection was conducted through a mixed design of qualitative and quantitative research procedure. The activity and network potential analyses were carried out to designate percentages, means, and standard deviation. Semi-structured interviews, field observation and focus-groups meetings of 3 area zones—up, middle, and down stream areas--were carried out to collect data in the qualitative research procedure. The data collected from all sources were analyzed and validated using triangulation testing.

Of the 112 groups which consisted of eight networks — (1) Ruk Klong U-Tha Phao Network, (2) Local Governmental Organization Network, (3) Academic Institute Network, (4) Ruk Klong U-Tha Phao Youth Network, (5) Central Government Organization Network, (6) Independent Organization Network, (7) Media / Public Relation Network, and (8) Public Society Network— it was found that The Ruk Klong U-Tha Phao Network was the main and the strongest one. Forty-five percent of the activities carried out were mainly focusing on community environment management, leading to continuing environment activities.

The results of network potential evaluation revealed that the organization / personnel dimension was rated the highest (score =3.63). The member participation dimension, on the other hand, was rated the lowest (score= 1.98).

This study also revealed other findings in the investigation. First, it was found that the key factor accommodating the group forming is the shared goal of conservation and rehabilitating the U-Tha Phao canal basin. On the other hand, the differences in time and schedule of activities was found the major factor hindering the group forming and activity participating. Second, based on the study of public policy designing and forming process it was found that environment activities were exploited as a channel to form coordination, having local people playing a key role in motivating other stakeholders to claim the rights and the involvement in the activities of policy design for the area. Lastly, based on the analysis to find an approach appropriate to community environment management, it was found that the achievement of the goal relied on the coordination of various sectors-- government, public, and private sectors.

Finally, this study suggested that all sectors be sincere in conserving, rehabilitating, and enhancing the environmental quality of the basin. In particular, knowledge from those sectors, especially the public, is essential in attracting stakeholders to get involved in the environmental management of the area. In addition, it was advisable that local problems be used as the starting point, and adapted for an appropriate application harmonious to the local life styles.